

V JEDNOM
SPOLEČENSTVÍ

**V JEDNOM
SPOLEČENSTVÍ**
Životní příběhy světců

VYŠEHRA D
2009

Na přebalu:

Anonym, Čechy, 15. století

Sv. Zikmund, sv. Václav a sv. Vít

tempera, dřevo lipové, 160 x 136 cm

Národní galerie v Praze

Copyright © Karel Vrána a kol. (ed.), 2009

Foto na přebalu © Národní galerie v Praze, 2009

ISBN 978-80-7021-990-4

**ABECEDNÍ SEZNAM
 SVATÝCH
 A BLAHOŠLAVENÝCH
 UVEDENÝCH
 V KNIZE**

Adalbert (20. června)	265
Adalbert – viz Vojtěch (23. dubna)	172
Adéla (24. prosince)	541
Agáta (5. února)	71
Achilleus – viz Nereus (12. května)	205
Albert Veliký (15. listopadu)	489
Aldus (10. ledna)	34
Alexandr, biskup (26. února)	100
Alexandr, mučedník (3. května)	192
Alexej (Alexius) (17. července)	320
Alexius a druhové (17. února)	87
Alfons Maria Liguori (1. srpna)	342
Alfons Rodriguez (31. října)	468
Alois Gonzaga (21. června)	266
Alžběta, matka Jana Křtitele (se Zachariášem) (5. listopadu) ..	475
Alžběta Uherská (17. listopadu)	491
Amadeus Savojský (22. března)	133
Ambrož (7. prosince)	519
Anaklétus (Klétus) (26. dubna)	178
Anděla z Foligna (4. ledna)	26
Anděla Merici (27. ledna)	58
Andělé strážní (2. října)	432
Anežka Česká (13. listopadu)	485
Anežka Římská (21. ledna)	49
Angelico (Fra Angelico) (18. března)	129
Angelus (5. května)	194
Anna – viz Jáchym (26. července)	331
Anselm z Aosty (21. dubna)	169
Antonín, opat (17. ledna)	45
Antonín z Padovy (Paduánský) (13. června)	252
Antonín Torriani (24. června)	278
Antoninus z Florencie (10. května)	202
Apollonius (10. dubna)	155

Arnošt, opat (7. listopadu)	477
Arnošt z Pardubic (30. června)	288
Arsenius (19. července)	323
Atanáš (2. května)	189
Augustin (28. srpna)	382
Augustin z Canterbury (27. května)	226
Barbora (4. prosince)	515
Barnabáš (11. června)	250
Bartoloměj (24. srpna)	375
Basil Veliký (s Řehořem z Nazianzu) (2. ledna)	22
Benedikt, mučedník (s Janem, Matoušem, Izákem a Kristinem) (25. srpna)	376
Benedikt z Nursie, opat (11. července)	309
Benjamin (31. března)	144
Benvenuta Bojani (29. října)	466
Bernadetta (Marie Bernarda) (16. dubna)	163
Bernard, opat a církevní učitel (20. srpna)	369
Bernard z Corleone (12. ledna)	38
Bernardin Sienský (20. května)	219
Bibiána (2. prosince)	512
Blažej (3. února)	69
Bonaventura (15. července)	317
Bonifác, biskup (5. června)	242
Bonifác IV. (20. dubna)	167
Bonifác Bruno Polský (21. června)	267
Brigita (23. července)	328
Bruno (6. října)	437
Caius – viz Gaius (22. dubna)	170
Castus – viz Kastus (1. července)	292
Cecilie (22. listopadu)	498
Cézarius (25. února)	98
Cornelius – viz Kornélius (16. září)	410
Cyprián (16. září)	410
Cyrl, řeholník a věrozvěst (s Metodějem) (5. července)	298
Cyrl Alexandrijský (27. června)	282
Cyrl Jeruzalémský (18. března)	128
Česlav (s Hyacintem) (17. července)	319
Čtyři Korunovaní (8. listopadu)	478
Čtyřicet mučedníků (10. března)	117

Damas (11. prosince)	524
Damián, mučedník (12. února)	81
Damián – viz Kosmas (26. září)	422
Diviš (Dionysius) (9. října)	441
Domnina – viz Domninus (12. října)	445
Dominik, zakladatel řádu (8. srpna)	352
Dominik Savio (9. března)	114
Domninus (s Domninou) (12. října)	445
Domicilla – viz Nereus (12. května)	205
Domicius (23. března)	134
Edmund, král (20. listopadu)	495
Edmund Kampián (1. prosince)	511
Eduard Poppe (12. června)	251
Eduard Vyznavač (13. října)	446
Efrém (9. června)	248
Eleuterius (18. dubna)	165
Eligius (1. prosince)	510
Ema (19. dubna)	166
Emmanuel Ruiz a druhové (10. července)	308
Epifanius (6. ledna)	29
Eudoxie (1. března)	104
Eufrázie (13. března)	120
Eulogius z Kordoby (11. března)	118
Eusebie (20. září)	415
Eusebius z Vercelli (2. srpna)	343
Euscius (27. listopadu)	505
Eutymius (16. prosince)	532
Eutychián (13. listopadu)	486
Evodius (6. května)	195
Felicita – viz Perpetua (7. března)	110
Felix, mučedník (30. srpna)	385
Felix z Cantalice (18. května)	214
Felix z Trevíru (26. března)	138
Ferdinand III. (29. května)	229
Fidel ze Sigmaringen (24. dubna)	175
Filip, apoštol (s Jakubem mladším) (3. května)	191
Filip Neri (26. května)	225
Filoména (20. července)	324
Flavián (18. února)	88
Fokas (5. března)	108
Fokus Poutník (21. května)	220

Foska (s Maurou) (13. února)	82
Fra Angelico – viz Angelico (18. března)	129
František z Assisi (4. října)	434
František Borgiáš (10. října)	442
František Caracciolo (4. června)	241
František z Pauly (2. dubna)	146
František Saleský (24. ledna)	54
František Solano (18. července)	321
František Xaverský (3. prosince)	513
František Xaver Bianchi (30. ledna)	63
Františka Římská (9. března)	115
Františka Cabrini (22. prosince)	539
Frumencius (27. října)	463
Gabriel, archanděl (24. března dříve, dnes s Michaelem a Rafaelem) (29. září)	427
Gabriel od Panny Marie Sedmibolestné (27. února)	101
Gaius (Caius) (22. dubna)	170
Gaudencius – viz Radim (12. října)	444
Gelasius II. (1. února)	66
Gema Galgani (11. dubna)	156
Genesisius (26. srpna)	380
Gentilie (29. ledna)	62
Gerard Majella (11. října)	443
Germán (28. května)	228
Gertruda Veliká (16. listopadu)	490
Ghebre Michael (2. září)	389
Gilbert (4. února)	70
Guntrám (28. března)	140
Gorazd a druhové (27. července)	333
Gothard (4. května)	193
Guido – viz Kvido (10. června)	249
Helena (18. srpna)	365
Heribert (16. března)	124
Hilarius z Poitiers (13. ledna)	39
Hildegunda (20. dubna)	168
Hippolyt – viz Poncián (13. srpna)	359
Hormisdas (6. srpna)	348
Hroznata (14. července)	313
Hyacint – viz Česlav (17. července)	319
Hyacint – viz Protus (11. září)	402
Hyginus (11. ledna)	37

Ignác z Antiochie (17. října)	451
Ignác z Loyoly (31. července)	339
Ildefons (23. ledna)	53
Inocenc I. (8. července)	306
Irena Portugalská (20. října)	455
Irenej (28. června)	283
Ivan (25. června)	279
Ivo (19. května)	215
Izák, mučedník – viz Benedikt (25. srpna)	376
Izák Jogues a druhové (19. října)	453
Izidor, biskup (4. dubna)	148
Izidor, rolník (15. května)	209
Jáchym (s Annou) (26. července)	331
Jakub mladší, apoštol, syn Alfeův – viz Filip (3. května)	191
Jakub starší, apoštol, syn Zebedeův (25. července)	330
Jakub z Marek (28. listopadu)	506
Jan, mučedník z II. století (s Pavlem) (26. června)	280
Jan, mučedník z XI. století – viz Benedikt (25. srpna)	376
Jan Almužník (23. ledna)	52
Jan Bosco (31. ledna)	64
Jan Damašský (4. prosince)	516
Jan Eudes (19. srpna)	367
Jan Evangelista (27. prosince)	545
Jan Fisher (22. června)	268
Jan Gualbert (12. července)	310
Jan Kapistránský (23. října)	458
Jan Kentský (23. prosince)	540
Jan Křtitel (24. června)	276
Jan Křtitel de la Salle (7. dubna)	152
Jan Křtitel de Rossi (23. května)	222
Jan Maria Vianney (4. srpna)	346
Jan Nepomucký (16. května)	210
Jan Nepomuk Neumann (19. června)	261
Jan od Kříže (14. prosince)	529
Jan Ogilvie (10. března)	116
Jan z Penny (14. září)	406
Jan Sarkandr (6. května)	196
Jan Soreth (28. července)	336
Jan z Boha (8. března)	111
Jan z Jenštejna (17. června)	258
Jan z Verny (12. srpna)	358
Jan Zlatoústý (13. září)	405

Jana Františka de Chantal (12. prosince)	525
Jana Scopelli (14. června)	254
Jana z Arku (30. května)	230
Januáriuš (19. září)	414
Jeroným, církevní učitel (30. září)	428
Jeroným Emiliani (8. února)	75
Jindřich (13. července)	312
Jiří (24. dubna)	174
Jolanda (15. června)	255
Josafat (12. listopadu)	484
Josef, snoubenec Panny Marie a pěstoun Páně (19. března) ..	130
– Dělník (1. května)	188
Josef Benedikt Cottolengo (30. dubna)	185
Josef Cafasso (23. června)	275
Josef Kalasanský (25. srpna)	377
Josef Maria Tomasi (30. prosince)	548
Josef z Kupertina (18. září)	412
Juda Tadeáš – viz Šimon (28. října)	464
Julián (9. ledna)	33
Justin (1. června)	237
Justus z Terstu (2. listopadu)	471
Kajetán z Thiene (7. srpna)	351
Kamil de Lellis (14. července)	315
Kalixt (Kalist) (14. října)	447
Karel Boromejský (4. listopadu)	473
Karel Lwanga a druhové (3. června)	239
Karel Spinola (10. září)	399
Kastus (se Sekundinem) (1. července)	292
Kateřina de Ricci (2. února)	68
Kateřina Emmerichová (9. února)	78
Kateřina Janovská (15. září)	407
Kateřina Labouré (29. listopadu)	507
Kateřina Sienská (29. dubna)	182
Kateřina z Alexandrie (25. listopadu)	502
Kazimír (4. března)	107
Klára (11. srpna)	356
Klaudie (20. března)	131
Klement Maria Hofbauer (15. března)	122
Kleofáš (25. září)	420
Kleofé (9. dubna)	154
Klétus – viz Anaklétus (26. dubna)	178

Kliment (23. listopadu)	500
Kolumbán (21. listopadu)	496
Konón (1. září)	388
Konrád z Offidy (21. listopadu)	498
Konrád z Piacenzy (19. února)	89
Kornélius, papež (s Cypriánem) (16. září)	410
Kornélius, setník (2. února)	67
Kosmas (s Damiánem) (26. září)	422
Košičtí mučedníci (7. září)	396
Kristiana – viz Nina (15. prosince)	531
Kristin – viz Benedikt (25. srpna)	376
Kristina Ciccarelli (19. ledna)	47
Kristina (24. července)	329
Kryšpína (5. prosince)	517
Kunhuta (3. března)	105
Kvido z Kortony (10. června)	249
Kvintus (18. prosince)	534
Lazar (17. prosince)	533
Leonard Murialdo (13. května)	207
Leonard z Porto Maurizio (26. listopadu)	503
Lev Veliký (10. listopadu)	481
Linus (23. září)	419
Lucie (13. prosince)	528
Lucius – viz Ptolemaius (22. října)	457
Ludmila (16. září)	408
Ludvík IX. (25. srpna)	379
Ludvík z Anjou (19. srpna)	368
Luisa de Marillac (15. března)	122
Luitgarda (16. června)	257
Lukáš (18. října)	452
Magdaléna – viz Marie Magdaléna (22. července)	326
Marcel (16. ledna)	43
Marcelín, mučedník ze IV. století (s Petrem) (2. června)	238
Marcellinus, mučedník z V. století (6. dubna)	151
Marek (25. dubna)	177
Maria, Bohorodička a Panna:	
– Karmelská (16. července)	318
– Královna (22. srpna)	372
– Nanebevzetí (15. srpna)	361
– Navštívení (31. května)	233

– Neposkvrněné početí (8. prosince)	521
– Slavnost Matky Boží (1. ledna)	21
– Zvěstování (nyní Zvěstování Páně) (25. března)	137
Marie di Rosa, zvaná Ukřižovaná (24. listopadu)	501
Marie Elekta Ježíšova (11. ledna)	35
Marie Goretti (6. července)	303
Marie Magdaléna (22. července)	326
Marie od Boží prozřetelnosti (9. listopadu)	480
Marie od Ukřižovaného Krista – viz Marie di Rosa (24. listopadu)	501
Marie Soledad (25. ledna)	55
Marie Terezie de Soubiran (7. června)	245
Marie Viktorie Fornari Strata (12. září)	403
Markéta z Cortony (22. února)	93
Markéta Marie Alacoque (16. října)	449
Marta (29. července)	337
Martianus – viz Nikander (17. června)	259
Martin, biskup (11. listopadu)	482
Martin I. (13. dubna)	160
Martin de Porres (3. listopadu)	472
Matěj (14. května)	208
Matouš, apoštol a evangelista (21. září)	416
Matouš, mučedník – viz Benedikt (25. srpna)	376
Matrona z Capuy (16. března)	125
Matylda, královna (14. března)	121
Matylda – viz Mechtilda (19. listopadu)	494
Maura – viz Foska (13. února)	82
Maurus (15. ledna)	41
Maxim – viz Tiburcius (14. dubna)	161
Maxmilián (12. března)	120
Medard (8. června)	247
Mechtilda (Matylda) (19. listopadu)	494
Michael, archanděl (s Gabrielem a Rafaellem) (29. září)	427
Mikuláš, biskup (6. prosince)	518
Mikuláš Albergati (9. května)	201
Mikuláš z Tolentina (10. září)	401
Milada – viz Mlada (8. února)	76
Miltiades (10. prosince)	523
Mlada (8. února)	76
Mládátek (Nevíňátek) (28. prosince)	546
Monika (27. srpna)	381

Narození Páně (25. prosince)	542
Nereus (s Achillem a Domitillou) (12. května)	205
Nevíňátek – viz Mládátek (28. prosince)	546
Nikander (s Martianem) (17. června)	259
Nina (15. prosince)	531
Norbert (6. června)	243
Odoricus – viz Oldřich z Pordenone (14. ledna)	40
Oglerius (9. září)	398
Oldřich, biskup (5. července)	302
Oldřich z Pordenone (Odoricus) (14. ledna)	40
Ondřej, apoštol (30. listopadu)	508
Ondřej Bobola (16. května)	212
Onesifor (6. září)	394
Onesimus (16. února)	86
Orontes (Orontius) (6. srpna)	350
Osvald (28. února)	102
Oto (2. července)	293
Pankrác, mučedník (12. května)	206
Pankrác z Taorminy (3. dubna)	147
Panna Orleánská – viz Jana z Arku (30. května)	230
Paschal Baylon (17. května)	214
Paternus (15. dubna)	162
Patrik (17. března)	126
Patrokles (18. listopadu)	492
Paulin z Noly (22. června)	274
Pavel, apoštol – viz Petr (29. června)	285
Pavel, mučedník – viz Jan (26. června)	280
Pavel I. (28. června)	284
Pavel Miki a jeho druhové (6. února)	73
Pavel Poustevník (15. ledna)	42
Perpetua (s Felicitou) (7. března)	110
Petr, apoštol (s Pavlem) (29. června)	285
Petr, mučedník – viz Marcelín (2. června)	238
Petr Acotanto (24. září)	419
Petr Balzám (3. ledna)	25
Petr Damiani (21. února)	92
Petr Chanel (28. dubna)	180
Petr Chrysolog (30. července)	338
Petr Julián Eymard (3. srpna)	345
Petr Kanisius (21. prosince)	537

Petr Klaver (9. září)	397
Petr Nolascus (28. ledna)	59
Petr Petroni (8. května)	199
Petronila (11. května)	204
Pius V. (30. dubna)	186
Pius X. (21. srpna)	371
Placidus (5. října)	436
Polykarp (23. února)	94
Poncián (s Hippolytem) (13. srpna)	359
Priska (18. ledna)	46
Prokop (4. července)	296
Protus (s Hyacintem) (11. září)	402
Prudencius (1. dubna)	145
Přibyslava (12. prosince)	527
Ptolemaios, mučedník z III. století (20. prosince)	536
Ptolemaius, mučedník z II. století (s Luciem) (22. října)	457
Quirinus (30. března)	143
Radim (Gaudencius) (12. října)	444
Rafael, archanděl (24. října dříve, dnes s Michaelem a Gabrielem) (29. září)	427
Rajmund Nonnatus (31. srpna)	386
Rajmund z Peňafortu (7. ledna)	30
Redemptus (8. dubna)	153
Remigius (3. října)	433
Ricciari (27. března)	139
Rita z Cassie (22. května)	221
Robert, opat (17. dubna)	164
Robert Bellarmin (17. září)	411
Roch (17. srpna)	364
Romuald (19. června)	264
Rozálie (4. září)	392
Růžena z Limy (23. srpna)	374
Růžena z Viterba (6. března)	109
Řehoř II. (11. února)	80
Řehoř VII. (25. května)	224
Řehoř Barbarigo (31. května)	235
Řehoř Veliký (3. září)	390
Římští prvomučedníci (30. června)	290

Sabina (29. srpna)	384
Sadok a druhové (18. června)	260
Santuccia (21. března)	132
Sedm spáčů efezských (27. července)	334
Sedm svatých zakladatelů řádu servitů – viz Alexius a druhové (17. února)	87
Sekundin – viz Kastus (1. července)	292
Sekundus (29. března)	141
Serenicus – viz Serenus (poustevník) (7. května)	198
Serenus, mučedník (23. února)	95
Serenus, poustevník (se Serenikem) (7. května)	198
Sergej (24. února)	96
Severin (8. ledna)	31
Severus (15. února)	85
Scholastika (10. února)	79
Silvestr (31. prosince)	549
Simeon, prorok (8. října)	439
Simeon Sloupovník (Stylita) (5. ledna)	28
Sixtus II. (5. srpna)	347
Stanislav, biskup (11. dubna)	157
Stanislav Kostka (14. srpna)	360
Siricius (6. listopadu)	476
Syrus (9. prosince)	522
Šebestián (20. ledna)	48
Šimon (s Judou Tadeášem) (28. října)	464
Štěpán, prvomučedník (26. prosince)	543
Štěpán Teodor Cuénot (14. listopadu)	487
Štěpán Uherský (16. srpna)	363
Tabita (25. října)	461
Tadeáš, apoštol – viz Šimon (28. října)	464
Tadeáš Machar (Macarly) (26. října)	462
Taida – viz Thais (7. října)	438
Tarcisius (Tarsicius) (15. srpna)	362
Telesfor (5. ledna)	27
Terezička od Jezulátka – viz Terezie z Lisieux (1. října)	431
Terezie z Avily (15. října)	448
Terezie z Lisieux, Terezička od Jezulátka (1. října)	431
Thais (Taida) (7. října)	438
Tiburcius (s Valeriánem a Maximem) (14. dubna)	161
Timoteus (s Titem) (26. ledna)	57

Titus – viz Timoteus (26. ledna)	57
Tomáš apoštol (3. července)	295
Tomáš Akvinský (28. ledna)	60
Tomáš Becket (29. prosince)	547
Tomáš Cantelupe z Herefordu (9. srpna)	353
Tomáš More (22. června)	272
Tomáš z Villanovy (22. září)	417
Ulrych (Ulfrick, Walfrick) (20. února)	91
Urban V. (19. prosince)	535
Václav (28. září)	424
Valburga (25. února)	99
Valentin (14. února)	84
Valerián – viz Tiburcius (14. dubna)	161
Vavřinec, mučedník (10. srpna)	355
Vavřinec Giustiniani (5. září)	393
Vavřinec Milánský (7. července)	304
Vavřinec z Brindisi (21. července)	325
Venancius Fortunatus (7. února)	74
Veronika Giuliani (9. července)	307
Vincenc, mučedník (22. ledna)	51
Vincenc Ferrer (5. dubna)	149
Vincenc Lerinský (24. května)	223
Vincenc z Pauly (27. září)	423
Vít (15. června)	255
Vojtěch (23. dubna)	172
Voršila (21. října)	456
Všech svatých (1. listopadu)	470
Walfrick – viz Ulrych (20. února)	91
Wolfgang (30. října)	467
Zachariáš – viz Alžběta (5. listopadu)	475
Zdislava (30. května)	232
Zeno (12. dubna)	158
Zikmund (30. dubna)	183
Zita (27. dubna)	179
Zvěstování Páně (25. března)	137

MÍSTO ÚVODNÍCH SLOV

Svatí. Dovolte mi, abych se u tohoto slova pozastavil: svatí. Zapomeňte na lidi a vzpomeňte jen na člověka. Vzpomeňte sami na sebe. Nahlédněte do vlastní propasti. Zamyslete se nad tím, co se musí přihodit, aby se člověk stal svatým. A přece se to stalo. Kdyby se to bylo stalo jen jednou, pak by to možná snadno upoutalo pozornost; přihodilo se to však často. Jak je možno najít pro to slova? Dá se říci, že se světcí je to jako s hvězdami: assiduitate viluerunt – trváním zevšedněli. Jedním z velkých omylů světa je představa, že světcí jsou bytosti žijící zcela mimo lidstvo, voskové figury vyšlé ze stejné formy. Především proti tomuto omylu jsem se rozhodl bojovat.

Nadpřirozený svět, stejně tak jako svět viditelný, obsahuje v různosti jednotu a slovo universum – vesmír má především tento smysl.

Vyvolení Boží se vzájemně liší nadáním, schopnostmi, povoláním. Mají různé dary a různé milosti. A přece u samého počátku všeho toho, čím se od sebe liší, stojí neviditelná příbuznost. Všichni na sobě nesou stejnou pečeť: pečeť téhož Boha. Jejich životy tak podivuhodně odlišné tlumočí v nejrůznějších jazycích stejné učení. Ve své různosti si nikdy neprotiřečí. Všichni jsou vázáni na dějiny, vnořeni do jejich nesčetných zápletek. A přece ryzost učení, jež nesou, zůstává zcela netknutá.

Jednou z vlastností církve je její nadčasový klid. Klid, který však není chlad. Církev miluje lidi, ale jejich slabostmi se svěst nedá. Slaví nepřemožitelnou slávu toho, který je Milovníkem pokoje, slaví ji zpěvem. Horstva země mohou padat jedno na druhé, ale je-li svátek nějaké pasačky, třeba svaté Germány, bude slavit pasačku s klidem, který čerpá z Věčnosti. Ať si kolem ní sebevíc hlučí národy a králové, ona nezapomíná ani na jednoho ze svých chudých, ze svých žebráků, ze svých mučedníků. Nebojí se moci věků ani síly hromu. Prochází staletími, aby slavila nesmrtelnou slávu života nějaké neznámé dívky, mrtvé už víc než tisíc let.

Nadarmo se hrouť svět. Církev počítá své dny podle svých svátků. Nikdy nezapomene ani na jednoho ze svých starců, ani na jedno ze svých dětí, ani na jednu ze svých panen, ani na jednoho ze svých poustevníků. Nic ji nemůže vyděsit, nic nemůže uspat její historickou paměť.

Ernest Hello

Sv. Antonín

17. ledna

(Opat ze IV. století)

Podle nového církevního kalendáře je dnešní památka sv. Antonína opata všeobecně závazná. V Jeruzalémě však slavili jeho svátek už v V. století. Koptská, syrská i byzantská tradice prohlásily 17. leden za den jeho smrti, a tím zároveň i jeho nebeských narozenin. V Římě byl jeho svátek stanoven na týž den a zaveden ve XII. století. Od té doby se stal sv. Antonín, zvaný Veliký, jedním z nejpopulárnějších středověkých světců, jak dokazuje neobvyklé množství legend a obrazů.

Sv. Antonín tak získal ráz našeho domácího světce, ale ve skutečnosti se narodil v Egyptě na březích Nilu, v oblasti jeho středního toku. Prvních dvacet let vedl prostý a nevinný život pod dohledem rodičů a ve společnosti své hodné sestry. Pak ale osiřel a pocítil v nitru volání ke křesťanské dokonalosti podle slov evangelia: „Jdi, prodej svůj majetek, co získáš, dej chudým, a budeš mít poklad v nebi.“ Antonín skutečně prodal vše, co měl, stržené peníze rozdál chudým a něco dal i sestře, která zůstala sama a bez prostředků.

Prvním jeho útočištěm a místem pokání se stala malá cela, po ní prastará egyptská hrobka a posléze opuštěný zámek. Nakonec odešel na břeh Rudého moře do nehostinné pouště. Brzy mu začali říkat „Deicolos“, to znamená zamilovaný do Boha. A jeho láska opravdu dala podnět k jednomu z nejrozsáhlejších hnutí v prvních křesťanských staletích. Antonín byl skutečně opatem čili otcem poustevníků, kteří od poloviny III. století ve stále hojnějším počtu odcházeli ze světa do samoty v poušti, a to jak v Egyptě, tak i jinde.

Velký alexandrijský patriarcha Atanáš byl nejen jeho obdivovatelem, nýbrž i prvním životopiscem. Nazval ho též „zakladatelem askeze“ čili přísného, odříkavého života zasvěceného oběti a pokání. Příklad sv. Antonína přitáhl a podnítil tisíce duší. Když světec umíral, egyptská poušť přímo kvetla svatostí poustevníků, kteří hledali samotu buď v celách, nebo v jeskyních a „podobali se – podle slov sv. Atanáše – chrámům, v nichž nebeské chóry ustavičně pěly žalmy“.

Sv. Antonín žil v poušti přes osmdesát let. Zemřel v pozeňnaném věku více než sta let v roce 356.

Do pouště sice nepronikaly lidské hrozby, ale zato v ní rostla ďáblova pokušení. Satanovy legie se vyřítily proti Božím hlídkám. Obzvláště dotíraly na sv. Antonína, který se těmito pokušeními stal pověstný. Nepřítel se mu zjevoval ve všech možných podobách: andělských, lidských i zvířecích.

Antonín vždy zvítězil, ale byla to tvrdě vybojovaná vítězství, takže jednou, po překonání obzvláště silného pokušení, se obrátil k Ježíšovi s otázkou: „A ty, dobrý Ježíši, kde jsi byl? Proč jsi už od začátku neprojevil svou přítomnost, abys mi pomohl?“ A Ježíš mu odpověděl: „Já jsem tu byl, ale čekal jsem, abych viděl, jak bojuješ. Nyní však, protože jsi dobře a upřímně bojoval, proslavím tě za to před celým světem.“

Je opravdu málo světců, kteří dosáhli takové popularity jako sv. Antonín opat. Vyzývají ho při nemocech, zvláště při epidemické chorobě, které se lidově říká „ohně sv. Antonína“ (= pásový opar). Na venkově mu také svěřovali do ochrany dobytek, takže ho někdy malují s růžovým selátkem – symbolem zdraví a blahobytu – u nohou. Jeho obrazy se dříve často zavěšovaly ve chlévech, aby žehnal domácímú zvířectvu.

Sv. Priska

18. ledna

(Mučednice z I. století)

Nový církevní kalendář neuvádí dnes se všeobecnou platností žádného světce. Památka sv. Prisky, která se až dosud slavila tento den, byla proto omezena výhradně na římskou baziliku na Aventinu, která je už po staletí zasvěcena této světici.

Sv. Priska není jediná, koho nový kalendář vypustil. To ovšem neznamená, že by se jí snad církev zříkala. Až dosud církev vzpomínala osm zakladatelů či zakladatelek tzv. titulárních bazilik. Kromě sv. Prisky to jsou: sv. Praxeda, sv. Eusebius, sv. Sabina, sv. Chrysogon, sv. Anastazie, sv. Pudenciana a sv. Cecilie. Pouze jméno této poslední světice zůstalo i po revizi v novém kalendáři. Příslušné důvody uvedeme v den její památky, 22. listopadu. Všichni ostatní byli vypuštěni a jejich vzpomínka omezena jen na baziliky, které nesou jejich jména. Stalo se tak proto, že odborníci již dříve vznášeli vážné pochybnosti o jejich svatosti na základě jednoduché historické úvahy, kterou bychom mohli shrnout asi takto:

První „křesťanské domy“ (*domus christiana*), ze kterých potom vznikly známější římské kostely, sloužily původně jako soukromé příbytky. Patřily římským občanům, zpravidla zámožnějším, a ti dávali tyto domy k dispozici nejprve sv. Petrovi a pak i jeho následovníkům a nástupcům. Jméno majitele či majitelky se přirozeně používalo k označení místa, kde se první křesťané shromažďovali nebo konali své pobožnosti. Tento zvyk se udržel i po smrti dárce (Chrysogonus, Eusebius) nebo dárkyně (Priska, Anastazie, Cecilie) příslušné nemovitosti. V následujících staletích se k jejich jménům už jen přidal titul „sanctus“ či „sancta“, svatý nebo svatá. Bývalí majitelé a majitelky si jej pravděpodobně zaslouhovali pro svou štedrost a velkodušnost, ale nemohla mu být pochopitelně přikládána stejná hodnota jako v případě mučedníků pro víru. Dá-li někdo k dispozici svůj dům pro křesťanská shromáždění a podstoupí-li někdo pro svou víru muka, je-li ochoten položit za ni i život, jsou jistě dvě podstatné rozdílné věci.

Tak tomu bylo i v případě Prisky, nebo chceme-li sv. Prisky, podle které byla pojmenována bazilika na Aventinském pahorku. Původně to byla jen soukro-

má modlitebna v Priscině vlastním domě, která byla až později přeměněna ve veřejný chrám, jenž je dodnes jedním z titulárních kostelů udělovaných kardinálům. Priscina postava ostatně není historicky doložitelná. Zbožná tradice ji však přesto prohlásila za mučednici, dokonce za první, chronologicky nejstarší mučednici v západní církvi, protože prý byla pokřtěna ve třinácti letech samotným sv. Petrem. Podle téže tradice byla státa krátce po svém křtu, za vlády císaře Claudia Tiberia.

Tato tradice ovšem nemá historický podklad a nemůže se opřít o žádný věrohodný dokument. Nemůžeme tedy pochybovat, že skutečně existovala Priska, majitelka domácí modlitebny na Aventinu, ale to samo o sobě nestačí k oficiálnímu zavedení jejího uctívání jako svaté mučednice, i když taková úcta ve skutečnosti od dávných dob rovněž existuje. Je proto správné, že její památka byla omezena jen na římskou baziliku, která je podle ní pojmenována. Priska je v ní dnes uctívána spíše jako štedrá dárkyně než jako světica.

Bl. Kristina Ciccarelli

19. ledna

(Řeholnice ze XVI. století)

Kolik mužů a – ještě častěji – kolik žen přilne ne snad celou duší, ale aspoň částí srdce k malicherným a zbytečným, třebaže líbivým a milým předmětům, a pak už se od nich po celý život nedokáže odtrhnout. Prostě a dobře, kolik osob – a v tomto ohledu jsme všichni podobní – příliš ulpí na malých, hezkých věcech, které nám život každodenně přináší. Ti všichni by mohli s prospěchem rozjímat o malém příběhu ze života bl. Kristiny Ciccarelli, která je už přes čtyři stiletí mrtvá.

Kristina byla řeholnicí v augustiniánském klášteře, a jako taková dbala hlavně na to, aby zachovávala řeholní sliby, především chudobu. V ní dospěla až k naprostému odřeknutí všeho, takže byla opravdu vzornou sestrou. Neměla nic svého, co by jí osobně patřilo a čemu by pak nakonec mohla trochu patřit i ona sama. Přesněji řečeno, přece jen měla jeden maličký předmět, který střežila obzvlášť pečlivě a něžně.

Přirozeně šlo o předmět, který podporoval zbožnost. Byl to malý obrázek, nebo snad miniatura sv. Marka. Ale jakmile si tato žena povšimla a pojala podezření, že její osobní radost z obrázku přesahuje jeho zbožný účel, neváhala a ihned se ho zbavila. Bez nejmenšího otřesu překonala i lehký zármutek nad jeho ztrátou.

Avšak krátce nato měl jeden malíř vidění s uměleckou inspirací a pod jeho vlivem pak namaloval obraz sv. Marka. Když jej dokončil, stále ještě veden mystickou inspirací jej daroval Kristině, která tak znovu získala v umocněné podobě svůj dřívější malý osobní poklad. Tentokrát byla ovšem natolik moudrá,

že si jej nenechala pro sebe, ale rozdělila se o něj s ostatními spolusestrami tím, že se obraz stal ozdobou celého kláštera.

Obraz sv. Marka, který připomínal sice malou, ale nelehkou osobní obět bl. Kristiny a její zázračnou odměnu, visel v klášteře sv. Lucie v městě Akvila ještě dlouhou dobu po smrti hlavní postavy tohoto podivuhodného příběhu.

Kristina měla původně jiné jméno; jmenovala se Mattia (Matyáška). Do kláštera sv. Lucie vstoupila mladičká v roce 1496. Žila v něm přes půl století, až do roku 1543. Nejvíce ze všeho se snažila, aby se o ní nemluvalo. Je proto těžké uhodnout, jak se mohlo stát, že příběh s obrazem sv. Marka mohl proniknout z mlčenlivého kláštera na veřejnost.

Tento příběh je ostatně jedinou „barvitou“ složkou v celém jejím životě. Mohli bychom upadnout do pokušení nazvat její život šedým a všedním, avšak ani my, ani žádný jiný člověk, který by jej chtěl posuzovat, nemůže znát paprsky vnitřního duchovního světla, které tento její život ozařovaly.

Bl. Kristina se narodila v Lucoli, v aquilské provincii. Pocházela z chudé a prosté rodiny. Její svatost spočívala zejména v usebraném tichu a skromnosti. Skoro se ostýcháme veřejně chválit osobu, která se zasvětila hlavně odříkavému životu. I teď, po smrti, zůstává ve všech líčeních skromnou řeholnicí vyhýbající se pochvalám a uznáním, třebaže ji věřící již dlouhou dobu uctívají a církev tuto úctu úředně potvrdila.

Sv. Šebestián

20. ledna

(*Mučedník ze III. století*)

Všeobecný církevní kalendář ponechal pro dnešní den památku jednoho z nejpopulárnějších mučedníků všech dob. Jeho postava je všem známá a každý ji ihned rozpozná mezi jinými. Nesčetní umělci si ho vybrali za námět svých děl. Znázorňovali ho obvykle jako mladého, krásného rytíře, obnaženého a s rukama svázanýma za zády, s tělem probodaným mnoha šípy, jimiž ho zabili lučištníci, kterým předtím on sám velel.

Památka sv. Šebestiána je spojena s památkou sv. Fabiána, papeže a mučedníka, je však jen nezávazná, poněvadž jeho velická popularita není dostatečně vyvážena spolehlivými a jasnými historickými údaji o jeho osobě. Ty, které nám o něm poskytuje tradice, nejsou příliš vyčerpávající.

Jeden fakt se však zdá jistý. Sv. Šebestián zemřel mučednickou smrtí roku 288 v Římě a byl pochován na hřbitově zvaném „ad Catacumbas“, přesněji řečeno na místě, kde byl později vystavěn kostel sv. Šebestiána za hradbami. Záznamy o mučednících, tzv. *Depositio Martyrium*, pocházející z roku 354, uvádějí přesný den jeho pohřbu: došlo k němu 20. ledna. Dlouho se věřilo, že popis jeho života a umučení (tzv. *Acta*) pochází z pera velkého milánského biskupa

sv. Ambrože. Podle této zprávy se sv. Šebestián narodil v křesťanské rodině v Narbonne a vyrostl v Miláně. Sv. Ambrož však ve svém skutečném, autentickém díle tvrdí, že se narodil v Miláně a z Narbonne pocházel pouze jeho otec.

Skonal mučednickou smrtí v počátečním období Diokleciánova pronásledování křesťanů. Předtím sv. Šebestián musel vyznávat křesťanskou víru jen tajně. Prodělal úspěšnou vojenskou kariéru, hlavně proto, že v ní viděl příležitost k horlivému apoštolátu a duchovní pomoci bratřím, kteří byli vystaveni pronásledování pro víru.

Zpráva o umučení nám ho líčí jako mladého, sympatického důstojníka a šlechtice, kterého si oblíbili jak císař, tak i papež. Císař mu svěřil velení nad prvním vybraným oddílem, kdežto papež Gaius udělil mladému setníkovi titul „obránce církve“. Jako milánský občan a římský šlechtic měl sv. Šebestián volný přístup do císařského paláce a současně mohl též těžit a posilovat křesťanské vyznavače ve vězeních a mučedníky před jejich popravou.

Zlatá legenda (*Legenda Aurea*) o něm vypráví: „Nosil šlechtický plášť, ale jen proto, aby mohl povzbuzovat a posilovat křesťany, kteří již začínali při mukách kolísat.“ Nebyl tedy šlechticem jen z ctižádostivosti, nebo aby stavěl na odív svou urozenost, nýbrž hlavně proto, aby poskytoval útěchu a upevňoval druhé ve víře.

Křesťanům, kteří šli na smrt, dodával odvahu těmito slovy: „Jste neohrožení Kristovi rytíři! Nechcete přece ztratit věčnou korunu pro plané lichotky!“ Císař Dioklecián si ho však dal předvolat a vyčítal mu: „Vždy jsem s tebou jednal jako s přední osobou v paláci, a ty jsi zatím intrikoval proti mému životu a urážel bohy.“ Na to mu prý sv. Šebestián odpověděl: „Stále jsem vzýval Krista, aby ti dal zdraví a dlouhý život, a vždy jsem se modlil k Bohu, který je na nebesích, za rozkvět státu a římské říše.“

Legenda pak pokračuje: „Dioklecián poručil, aby ho odvedli doprostřed pole, tam ho přivázali ke stromu a vojáci na koních aby do něho stříleli šípy jako do živého terče, dokud nezemře. Rozkaz byl splněn a Šebestián měl nakonec v těle tolik šípů, že vypadal jako ježek.“ V této podobě ho zobrazovali i umělci po celá staletí, ne ovšem jako ježka, nýbrž spíše jako nevinného a bezelstného raněného jelena.

Sv. Anežka Římská

(Panna a mučednice ze IV. století)

21. ledna

Nový církevní kalendář právem vyhradil této panně a mučednici závaznou památku. Jméno Anežka pochází z řeckého slova „agné“, což znamená „čistá, cudná“ a je podobné latinskému výrazu „agnus“, beránek. Dějiny svatosti znají mnoho takových Anežek, tj. čistých panen a Kristových oveček. Dnešní svěťice

je v této řadě první, která se stala hodnou Božího Beránka. Předpokládá se, že zemřela mučednickou smrtí v Římě za císaře Diokleciána, kolem roku 304.

Římská i řecká tradice se shodují v líčení, že to byla dvanáctiletá dívka, tedy nevinné, stydlivé poupátko, něžná a bezelstná ovečka. Sv. Ambrož k tomu poznamenává: „Jak a proč bylo možné trápit a mučit tak mladé a malé tělíčko? Děvčátka v jejím věku nevydrží ani hněvivý pohled rodičů, dají se do pláče, když se píchnu jehlou. Anežka ale nastavuje celé své tělo meči, kterým proti ní voják vztekle máchá. Krev mladé mučednice dala ještě více zazářit její čistotě a nevinnosti, takže Anežka se stala symbolem cudnosti a studu. Všichni, kdo kážou o panenství, opakují její jméno a všechny hymny oslavují její neposkvrněnost.“

Legenda k tomu přirozeně přidala ničemného mladíka ukládajícího o její nevinnost v osobě smyslného syna římského prefekta. Anežka ho odmítla a on ji za to udal, že vyznává křesťanskou víru. Prefekt jí dal na vybranou: Buď bude spolu s ostatními pannami obětovat pohanské bohyni Vestě, nebo ji pošle mezi městské nevěstky. Mladá a nebojácná Anežka měla však větší strach z modlářství než z prostituce, protože věděla, že z této potupné zkoušky bude moci vyjít nedotčená a neposkvrněná. Když ji svlékli, zakryla se svými dlouhými vlasy, které se tak staly královským pláštěm jejího studu. Když ji pak přivedli do nevěstince, nikdo se jí neopovážil dotknout. Jedna legenda řeckého původu dokonce vypravuje, že jakýsi nestoudník, otrlejší než všichni ostatní, se k ní sice přiblížil, ale ihned padl mrtev k jejím nohám. Potom prý prefekt Anežku znovu vyslychal před bezduchým tělem tohoto zpustlíka a řekl jí: „Uvěřím tobě i tvému Bohu, jestliže dokážeš vrátit tomuto člověku život.“

Anežka po těchto slovech upřela oči vzhůru k nebi a začala se modlit, aby ho Bůh zázračně vzkřísil. Když se tak skutečně stalo, prefekt i všichni ostatní se dali do křiku a volali: „Veliký je Bůh křesťanů!“ Někdo však právě proto nařkl Anežku z čarodějnictví a následoval rozsudek smrti a mučednictví.

Nevíme přesně, jakým způsobem Anežka zahynula. Papež Damas a řecká tradice mluví o upálení. Pravděpodobnější je však podání latinské tradice a básníka Prudencia, který tvrdí, že byla sřata mečem. V hymnu, složeném k její počtě prý sv. Ambrožem a nazvaném *Agnes Beatae Virginis*, si ji autor představuje s prořatým hrdlem, právě jako nevinnou podřezanou ovečku. A jako taková, mladíčká bělostná mučednice se stydlivým ruměncem, zůstala též nejtěplejší nevěstou Božího Beránka s nejojemnějším osudem.

V JEDNOM SPOLEČENSTVÍ

Životní příběhy světců

Typografie Vladimír Verner
Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
roku 2009 jako svou 900. publikaci
Redakčně zpracovala Tereza Majerová
Odborná revize Václav Konzal
Odpovědný redaktor Jaroslav Vrbenský
Vydání druhé, revidované, ve Vyšehradu první
AA 40,20. Stran 552
Vytiskla tiskárna Ekon, Jihlava
Doporučená cena 398 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
Praha 3, Víta Nejedlého 15
E-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7021-990-4